

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยตามโครงการวิจัยและพัฒนา เรื่อง การส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดเก็บภาษีน้ำมันเอง มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 3 ประการ คือ เพื่อพัฒนาระบบและเครื่องมือที่จะช่วยให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดแต่ละแห่งที่ร่วมโครงการจัดเก็บภาษีน้ำมันเองอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด และได้รับความร่วมมือจากผู้เสียภาษีในท้องถิ่น เพื่อปรับปรุงตัวแบบเบื้องต้นที่ใช้ในการจัดเก็บภาษีน้ำมันของ “โครงการวิจัยและพัฒนา เรื่อง การเพิ่มขีดความสามารถขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในการจัดเก็บภาษีน้ำมัน” ให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และระบบการดำเนินการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ร่วมโครงการ เพื่อสังเคราะห์และพัฒนาคู่มือกลาง/คู่มือที่เหมาะสม สำหรับการพัฒนาความสามารถขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีขีดความสามารถต่างกันในการเก็บภาษีน้ำมัน

คณะนักวิจัยได้ดำเนินการศึกษาวิจัยและพัฒนาโดยใช้วิธีการวิจัยและพัฒนาแบบการเรียนรู้ร่วมกันจากการปฏิบัติระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ร่วมโครงการและทีมนักวิจัย สืบหาข้อมูลสภาพเศรษฐกิจ และสังคมของแต่ละท้องถิ่นโดยเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษีน้ำมัน ข้อมูลเกี่ยวกับผู้มีหน้าที่เสียภาษี และศึกษาวิธีการจัดเก็บภาษีน้ำมันและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ข้อมูลอัตราการเก็บภาษีน้ำมัน และรายได้จากการเก็บภาษีน้ำมันต่อปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัด สำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีการจัดเก็บภาษี ทำการวิเคราะห์สภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพปัญหาของแต่ละท้องถิ่นและศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหา เพื่อส่งเสริมและสนับสนุน ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ร่วมโครงการจัดเก็บภาษีน้ำมันเองอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดใช้วิธีการต่างๆ เพื่อให้การจัดเก็บภาษีน้ำมันขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นที่ยอมรับและได้รับความร่วมมือจากผู้มีหน้าที่เสียภาษีในท้องถิ่น โดยการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ร่วมโครงการและทีมนักวิจัย ร่วมกันพัฒนาตัวแบบสำหรับใช้ในการจัดเก็บภาษีน้ำมันขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ และสังคมของแต่ละจังหวัด นำตัวแบบการจัดเก็บภาษีน้ำมัน และวิธีการต่างๆ ที่จะทำให้การจัดเก็บภาษีน้ำมันขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นที่ยอมรับและได้รับความร่วมมือจากผู้มีหน้าที่เสียภาษีในท้องถิ่น ไปทดลองปฏิบัติโดยร่วมกับบุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ร่วมโครงการ ติดตามและประเมินผลการทดลองปฏิบัติจัดเก็บภาษีตามตัวแบบและทดลองปฏิบัติตามวิธีการต่างๆ ที่จะทำให้การจัดเก็บภาษีเป็นที่ยอมรับและได้รับความร่วมมือจากผู้มีหน้าที่เสียภาษีในท้องถิ่น ในเบื้องต้นสังเคราะห์และพัฒนาคู่มือกลาง/คู่มือที่เหมาะสม สำหรับการพัฒนาความสามารถขององค์การ

บริหารส่วนจังหวัดที่มีขีดความสามารถต่างกันในการเก็บภาษีน้ำมัน จัดสัมมนาเผยแพร่กลยุทธ์แห่งความสำเร็จในการจัดเก็บภาษีน้ำมันเองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ร่วมโครงการ เพื่อก่อเกิดกระแสให้มืองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่จัดเก็บภาษีน้ำมันเองมากขึ้นในลักษณะที่เป็นรูปธรรมอย่างมีนัยสำคัญ (Critical Mass) และก่อเกิดกระแสของการดำเนินการในเรื่องนี้อย่างต่อเนื่องต่อไป

จากการศึกษาพบว่าความสำเร็จของโครงการนี้เกิดจากการร่วมกันคิดร่วมกันพัฒนาโดยทีมงานของ อบจ. ที่ร่วมโครงการกับทีมนักวิจัยของสถาบันพัฒนาสยาม ทั้งนี้ร่วมกันพัฒนาทั้ง 4 ด้าน คือด้านข้อมูลกฎหมาย ด้านการจัดเก็บภาษี ด้านเจ้าหน้าที่ผู้จัดเก็บและด้านผู้มีหน้าที่เสียภาษี

ข้อสรุปจากผลการวิจัยและพัฒนาตามโครงการนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการวิจัย อย่างไรก็ตามทีมนักวิจัยมีความเห็นว่าควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างเครือข่ายในการจัดเก็บภาษีน้ำมันขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่อยู่ใกล้เคียงกัน ให้กลุ่มเครือข่ายมีระบบการจัดเก็บภาษีน้ำมันที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ สังคมของแต่ละท้องถิ่นและมีการแลกเปลี่ยนเชื่อมโยงข้อมูลกันภายในกลุ่มเครือข่าย อันจะส่งผลให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดทั่วประเทศสามารถจัดเก็บภาษีน้ำมันได้เองอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลภายในระยะเวลาอันสั้น

Abstract

This study focuses on promoting and supporting of Provincial Administrative Organizations (PAOs) to collect petroleum taxes. The purposes are to improve effective and efficient way to collect petroleum taxes in PAOs participating in this project and to build a good instruction or manual that shows how to collect petroleum tax that is appropriate for the PAOs' economy and society.

The researchers employ various research methods in this study. First, the research team gathers information about collecting petroleum tax data, taxpayer data, collecting methods, problems, tax rates and revenue by surveying each PAO's economy and society. Furthermore, the team understands the tax collection issues by analyzing PAO statistic. Also, in order to improve capacity of collecting petroleum tax by PAOs participating in this project, the research team creates a particular form of petroleum tax return for each PAO to test which a particular form is the most effective and efficient for PAOs. Last, the research team organizes a seminar on the strategy for successful collecting petroleum taxes for PAOs.

This study successfully improves legal systems, collecting tax systems, tax administrations and taxpayers in the PAOs. This accomplishment is resulted by the cooperation between staffs of PAOs participating in this project and the research team of Siam Development Institute.

In summary, the study results according to the objectives of the study. Moreover, the research team's recommendation is to promote and support PAOs to build up collecting petroleum tax networks with neighboring PAOs. This network will improve efficient collecting petroleum taxes that are suitable for each PAO's economy and society and will facilitate information transfer among PAO networks. As a result, this study will help PAOs to increase effectively collecting petroleum taxes in future.